

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

САЗОНОВ ВАСИЛЬ ВІКТОРОВИЧ

УДК 342.95:351

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

**12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового степеня
кандидата юридичних наук**

Харків – 2014

Дисертація є рукописом.

Робота виконана на кафедрі адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор

Настюк Василь Якович, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, завідувач кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності, член-кореспондент Національної академії правових наук України,
Заслужений діяч науки і техніки України

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор

Беляков Костянтин Іванович, Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України, завідувач наукового відділу правових проблем інформаційної діяльності;

кандидат юридичних наук **Шевцова Наталія Володимирівна**, Харківський апеляційний адміністративний суд, заступник голови суду

Захист відбудеться “16” грудня 2014 року о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого:

за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 70.

Автореферат розіслано “14” листопада 2014 р.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

В. Ю. Шепітько

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах розбудови України як суверенної демократичної, правової, соціальної держави, яка має ефективно здійснювати конституційні функції забезпечення законних прав і свобод людини і громадянина, а також вирішувати завдання щодо особистої безпеки громадян, попередження та припинення правопорушень у сфері державної безпеки, необхідні її демократичні трансформації, кардинальне реформування її системи безпеки, розбудови належного рівня безпеки відповідно до міжнародних норм та стандартів. Вказане вимагає реформування законодавства про державну безпеку, організаційно-службової структури і функціонального призначення суб'єктів її забезпечення.

Державна безпека є необхідною умовою забезпечення життєдіяльності людей, суспільства та держави, а діяльність компетентних суб'єктів має розглядатися як невід'ємна частина державної політики, тобто як одна з найбільш важливих функцій держави. Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки України одним з важливих інститутів адміністративного права, ґрунтується на загальних принципах, методах та формах управління сферою державної безпеки.

Однак, адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки України має й певні особливості, що залежать насамперед від характеру державних завдань та функцій щодо забезпечення державної безпеки, системи органів які її здійснюють, їх компетенції, напрямів діяльності, що обумовлює доцільність їх розгляду як окремої інституції адміністративно-політичної діяльності.

Вищевказане в наш час не розглядається як єдине ціле ні у законодавстві, ні у спеціальній літературі. Проте, постійні зміни в правовому регулюванні безпекових відносин, здійснення реформування в органах сектору безпеки, перегляд їх завдань і функцій свідчать про необхідність формування такої відносно відособленої правової категорії як адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки України. Структурно-функціонально цей вид державного впливу має охоплювати органи, на які покладаються функції забезпечення державної безпеки, тобто усунення небезпек та загроз для держави та суспільства.

Таким чином, проблема дослідження адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки України є досить актуальною. Її виникнення пов'язане з цілим комплексом розуміння сутності таких категорій як «суб'єкти сектору безпеки», «державна безпека», «національна безпека». З огляду на зазначене, до цього часу відсутня єдина концепція системи управління у сфері державної безпеки, її особливості та адміністративно-правовий статус суб'єктів, що опосередковано та безпосередньо здійснюють функції забезпечення державної безпеки.

Таким чином автор ставить за мету визначити адміністративно-правовий статус органів (суб'єктів) у сфері державної безпеки України, які у процесі своєї діяльності повинні своєчасно виявляти та мінімізувати негативний вплив на суспільне життя згаданих явищ.

Слід зазначити, що суттєвий внесок у розробку загальних засад забезпечення державної безпеки та окремих її складових зробили: В. Б. Авер'янов, Ю. П. Битяк, В. В. Белєвцева, К.І. Беляков, В.І. Борисов, С. Г. Гордієнко, О. Г. Данил'ян, О. П. Дзьобань, В. П. Ємельянов, В. С. Зеленецький, М. Ю. Зеленков, І. Ф. Корж, С.О. Кузніченко, В. В. Ласточкін, В. О. Ліпкан, В. Я. Настюк, О. В. Опальов, М. І. Панов, В. Г. Пилипчук, Г. О. Пономаренко, В. А. Рубанов, В. П. Тихий, С.А. Трофімов, Н.В. Шевцова, Х.П. Ярмакі та ін.

У той же час низка проблемних питань залишається невирішеною. Так, на думку дисертанта, існує потреба в комплексному дослідженні суб'єктів забезпечення державної безпеки, їх компетенції та повноважень, а також шляхів оптимізації їх структури та оновлення адміністративно-правового статусу. Вищенаведене свідчить про актуальність обраної теми дисертації, її теоретичну і практичну значимість.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Основні напрями дослідження є складовою частиною наукових планів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, і відповідає Комплексній цільовій програмі «Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні» на 2011-2015 рр. (номер державної реєстрації № 0111U000966). Тема дисертаційного дослідження затверджена на засіданні вченої ради Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» від 9 вересня 2011 р., протокол № 1.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у тому, щоб шляхом вивчення правових й організаційних засад, аналізу пріоритетних напрямів, а також проблем функціонування суб'єктів забезпечення державної безпеки України визначити їх адміністративно-правовий статус та шляхи його оновлення та оптимізації.

Для досягнення поставленої мети основна увага була приділена вирішенню таких завдань:

- дослідити та сформулювати поняття «адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки»;
- з'ясувати особливості ознак адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки;
- охарактеризувати правове регулювання діяльності Верховної Ради України в системі забезпечення державної безпеки;
- з'ясувати конституційно-правові повноваження Президента України як гаранта забезпечення державної безпеки;
- розкрити адміністративно-правовий статус органів виконавчої та судової влади у сфері забезпечення державної безпеки;
- встановити призначення та структуру адміністративно-правового статусу Служби безпеки України як правоохоронного органу державної влади спеціальної компетенції;
- з'ясувати правовий статус та повноваження Управління державної охорони України у сфері державної безпеки;

– систематизувати компетенцію розвідувальних органів та військових формувань у сфері забезпечення державної безпеки України;

–позначити проблеми та розробити рекомендації щодо їх вирішення, спрямовані на оптимізації структури та оновлення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері реалізації адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки України.

Предметом дослідження є адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки України.

Методи дослідження. У процесі проведення дослідження застосовувалися такі методи наукового пізнання: діалектичний - застосування якого дозволило, по-перше, дослідити сутність, зміст і роль суб'єктів забезпечення державної безпеки (підрозділ 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4), а, по-друге, з'ясувати поняття «адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки» (підрозділи 1.1); формально-логічний метод використовувався як універсальний спосіб аргументування (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4); історико-правовий метод дозволив встановити діалектичні зв'язки між суб'єктами забезпечення державної безпеки (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4); формально-юридичний аналіз норм чинного адміністративного законодавства з питань державної безпеки дозволив виявити властиві йому переваги та недоліки, а також сформулювати пропозиції щодо оновлення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки (підрозділи 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4); статистичний метод використовувався для дослідження, аналізу та узагальнення інформації, яка становить предмет дослідження (підрозділ 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4). Вимоги формальної логіки стосовно послідовності, несуперечності та обґрунтованості були враховані при формулюванні висновків та пропозицій відповідно до мети даного дисертаційного дослідження.

Теоретичним підґрунтям дисертаційного дослідження стали фундаментальні знання науки адміністративного права, теорії управління, загальної теорії держави і права, конституційного права, філософії, що сформульовані у працях як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців, енциклопедична юридична література.

Емпіричну основу дисертаційного дослідження становлять: Конституція України та Закони України, інші нормативно-правові акти органів законодавчої, виконавчої та судової влади, а також ратифіковані Україною міжнародні-правові документи, що реалізується у сфері державної безпеки.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексним дослідженням, присвяченим теоретичним та практичним проблемам адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки України. За результатами проведеного дослідження сформульовано і обґрунтовано нові теоретичні положення, висновки та пропозиції, що виносяться на захист, зокрема:

Уперше:

– сформульовано поняття адміністративної правосуб'єктності у сфері забезпечення державної безпеки як основи професійної діяльності щодо реалізації відповідної політики держави з метою забезпечення її суверенітету, своєчасного виявлення небезпек та загроз, а також впорядкування міжвідомчих відносин, які виникають під час організації діяльності та функціонування органів безпеки;

– визначено концептуальні підходи щодо виділення ознак поняття «адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки»;

– виділено комплексні групи повноважень суб'єктів забезпечення державної безпеки, виходячи із пріоритетних напрямків їх зовнішньої та внутрішньо-організаційної діяльності, які пропонується закріпити у чинному законодавстві;

– подано пропозиції щодо розвитку і вдосконалення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки, зокрема шляхом внесення змін і доповнень до чинного законодавства України, а також використання зарубіжного досвіду правового регулювання статусу суб'єктів безпекових систем;

Удосконалено:

– визначення організаційно-правової побудови суб'єктів забезпечення державної безпеки;

– розуміння сутності та змісту адміністративно-безпекових відносин та їх співвідношення з адміністративною діяльністю суб'єктів забезпечення державної безпеки;

– історико-правовий огляд уніфікації чинних нормативно-правових актів, що регулюють повноваження та компетенцію суб'єктів забезпечення державної безпеки;

Набули подальшого розвитку:

– визначення поняття та змісту діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки як носіїв захисних функцій, що полягають в реалізації охорони прав та свобод громадян, суспільства, держави;

– характеристика теоретико-правового змісту компетенції суб'єктів забезпечення державної безпеки, що структурує взаємовідносини між їх установами та службами;

– виокремлення функцій підпорядкованих інституцій суб'єктів забезпечення державної безпеки, діяльність яких пов'язана із захистом прав і свобод громадянина, суспільства, держави, а також протидією викликам та загрозам державній безпеці;

– визначення форм взаємодії суб'єктів забезпечення державної безпеки стосовно підвищення ефективності їх функціонування.

Практичне значення одержаних результатів обумовлено положеннями наукової новизни та можливістю використання окремих висновків у правотворчій, правозастосовній, практичній та науковій діяльності, а саме:

– у науково-дослідній сфері - для подальшого розвитку положень науки адміністративного права і державного управління, як підґрунтя для здійснення спеціалізованих досліджень окремих суб'єктів забезпечення державної безпеки та удосконалення їх діяльності;

– у правотворчому процесі – при вдосконаленні положень чинного законодавства, що регламентує безпекові відносини;

– у навчальному процесі - під час викладання учбових курсів адміністративного права у вищих та інших навчальних закладах, а також для підвищення кваліфікації співробітників сектору безпеки, при підготовці підручників, навчальних посібників та методичних рекомендацій;

– у правозастосовній діяльності – для підвищення ефективності діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки.

Апробація результатів дослідження. Дисертація виконана й обговорена на кафедрі адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Основні ідеї, положення та висновки, що узагальнені та сформульовані в дисертації, оприлюднені в доповідях: на Постійно діючому науково-практичному семінарі «Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення» на тему «Служба безпеки України - як головний суб'єкт забезпечення державної безпеки» (28 травня 2010 р., м. Харків); на Постійно діючому науково-практичному семінарі «Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення» на тему «Становлення розвідувальних органів України як спеціально уповноважених суб'єктів виявлення зовнішніх загроз державі» (28 травня 2011 р., м. Харків); на Постійно діючому науково-практичному семінарі «Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення» на тему «Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки: ознаки та особливості» (19 жовтня 2011 р., м. Харків); на I Міжнародній науково-практичній конференції «Приватний сектор безпеки: сучасний досвід та проблеми правового регулювання» на тему «Проблеми порушення приватної безпеки особи з боку органів сектору безпеки» (19 квітня 2013 р., м. Харків); Постійно діючому науково-практичному семінарі «Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення» на тему «Напрями підвищення ефективності діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки України» (24 травня 2013 р., м. Харків).

Публікації. Основні положення й результати дисертаційного дослідження містяться у 5 наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях і тезах 5 доповідей.

Структура дисертації. Дисертація складається із вступу, двох розділів, що містять 8 підрозділів, висновків (після кожного розділу і наприкінці дисертації) та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертаційного дослідження 196 сторінок, з них основного тексту 174 сторінки, список використаних джерел складається зі 204 найменувань і має обсяг 21 сторінку.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовується вибір та актуальність теми дослідження дисертації, її зв'язок з науковими програмами і планами, ступінь її наукової розробки, визначається об'єкт і предмет, мета і задачі

дослідження, його наукова новизна, формулюються теоретичні і загальнометодологічні основи роботи, окреслюється теоретичне і практичне значення основних положень дисертаційного дослідження, що виносяться на захист, надана інформація щодо апробації результатів дослідження та їхня публікація у наукових виданнях.

Розділ 1. «Адміністративне право як сегмент об'єктивізації суб'єктів забезпечення державної безпеки України» складається з чотирьох підрозділів, в яких досліджено концептуальні підходи до визначення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки, визначено систему та повноваження суб'єктів забезпечення державної безпеки загальної компетенції.

У підрозділі 1.1. *«Концептуальні підходи до визначення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки»* досліджено та сформульовано поняття «адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки». Так, під ним автор розуміє: по-перше, права та обов'язки щодо владної діяльності з відповідним адміністративно-правовим змістом, яка має особливий предмет і здійснюється у визначених організаційно-правових формах, тобто повноваження із здійснення регулюючих, організуючих і координаційних впливів на сферу державної безпеки; по-друге, права та обов'язки відповідних органів державної влади сектору безпеки.

Наведено ознаки адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки, а також його особливості через категорію відповідних правовідносин, а саме: нормативно-правова урегульованість діяльності суб'єктів безпекових правовідносин; наявність владних повноважень щодо застосування заходів адміністративного примусу; охоронна спрямованість безпекової діяльності; функціональна правосуб'єктність; гарантованість дотримання юридичних обов'язків у сфері державної безпеки.

Підрозділ 1.2. *«Верховна Рада України в системі суб'єктів забезпечення державної безпеки»* присвячено аналізу повноважень Верховної Ради України в системі забезпечення державної безпеки. Зазначено, що Верховна Рада України як суб'єкт забезпечення державної безпеки загальнополітичного управління в своїх межах повноважень, визначених Конституцією України та Закону України «Про основи національної безпеки України, формує засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи державної безпеки, законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного та воєнного стану, мобілізації, визначення загальної структури чисельності функцій Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України з питань державної безпеки.

На основі розглянутих позицій науковців а також з огляду на затверджені парламентом предмети відання Комітетів надано власне визначення їх переліку щодо здійснення законодавчого забезпечення державної безпеки: а) Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю й корупцією; б) з питань Європейської інтеграції; в) з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності; г) у закордонних справах; д) з питань фінансів і банківської діяльності; е) з питань правосуддя; є) з питань

правової політики; ж) з питань національної безпеки і оборони. При цьому зазначається, що перелік здійснюваних Комітетами функцій є одними для всіх (законодавча, організаційна й контрольна).

У підрозділі 1.3. «Адміністративно-правовий статус Президента України та його повноваження у сфері державної безпеки» акцентується увага на повноваженнях Президента України, що безпосередньо або побічно пов'язані зі сферою державної безпеки. Визначено місце та роль Глави держави у забезпечення державної безпеки. Дисертант доводить, що за фактичної наявності в Україні дуалізму виконавчої влади, основним адміністративним органом в системі забезпечення державної безпеки є Президент України, який, згідно зі ст. 102 Конституції України, є главою держави, тобто вищою посадовою особою в державі. В процесі його діяльності щодо забезпечення захисту державної безпеки виникають адміністративно-правові відносини різного виду, насамперед вертикальні, а також субординаційного (на принципі підпорядкування), координаційного (вертикального типу) та реординаційного (зворотнього впливу) типу.

Констатовано, що для здійснення своїх повноважень Президент України в межах коштів, передбачених Державним бюджетом України, створює консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби, які об'єднані в єдину службу. Зокрема, Адміністрація Президента України є допоміжним органом у реалізації главою держави його конституційних повноважень. Цей орган очолює глава Адміністрації, який призначається Президентом України. Крім того, в структурі Адміністрації функціонують відповідні служби, діяльність яких пов'язана з управлінською в частині забезпечення державної безпеки, а саме: а) Головний департамент з питань національної безпеки і оборони; б) Головний департамент зовнішньої політики та європейської інтеграції; в) Головний контрольний департамент і г) Головний департамент з питань діяльності правоохоронних органів та протидії корупції.

У підрозділі 1.4. «Визначення адміністративної правосуб'єктності органів виконавчої й судової влади у сфері державної безпеки» досліджуються питання щодо місця та ролі виконавчої та судової влади у забезпеченні державної безпеки. Автором наведено основні функції органів виконавчої та судової влади як суб'єктів забезпечення державної безпеки та розкрито їх адміністративно-правовий статус.

Зазначено, що згідно із ст. 113 Конституції України вищим органом у системі органів виконавчої влади є Кабінет Міністрів України, який відповідальний перед Президентом України та підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених Конституцією. Кабінет Міністрів України здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, спрямовує та координує діяльність цих органів. Тобто, Уряд є своєрідною вершиною органів виконавчої влади, своєрідною вершиною піраміди, яку утворюють суб'єкти адміністративно-правових відносин. Детально розглянуто та охарактеризовано структуру Уряду України та його відносини з іншими органами державної влади у сфері забезпечення державної безпеки.

Наголошено, що особливе місце в системі забезпечення державної безпеки займає судова влада, яке може бути визначено через її взаємодію з іншими суб'єктами даної системи. Судова влада – це діяльність

всіх створених у державі судів, яка реалізується за допомогою притаманних їм і законодавчо визначених засобів, з метою впливу на поведінку суб'єктів права та суспільні відносини за участю цих суб'єктів.

Розділ 2 «Адміністративно-правовий статус суб'єктів спеціального призначення у сфері забезпечення державної безпеки України» складається з чотирьох підрозділів, де визначено структуру суб'єктів зі спеціальним статусом у сфері забезпечення державної безпеки та розкрито адміністративно-правовий статус кожного з цих суб'єктів.

У підрозділі 2.1. *«Служба безпеки України – правоохоронний орган, наділений спеціальною адміністративною правосуб'єктністю»* здійснено аналіз адміністративно-правового статусу Служби безпеки України як правоохоронного органу державної влади з питань забезпечення державної безпеки.

Визначено, що завдання Служби безпеки України, визначені як складові державної безпеки, фактично визначають її статус, тобто: по-перше, Служба безпеки України здійснює захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці, то зазначене вказує на особливий статус Служби безпеки України як державного безпекового органу; по-друге, захист прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб; попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинності у сфері економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України, вказує на те, що Служба безпеки України є правоохоронним органом, тобто зазначена діяльність Служби є правоохоронною діяльністю

Аналіз адміністративно-правового статусу (завдань, функцій та повноважень) Служби безпеки України щодо забезпечення державної безпеки від глобальних викликів та загроз, які наразі закріплені у чинному законодавстві, дозволяє дисертантові зробити висновок, що деякі із них потребують перегляду. Це, у першу чергу, стосується таких завдань та похідних від них функцій і повноважень, як протидія корупції та організованій злочинності, оскільки: для боротьби із корупцією, як загальноновизнаним найбільшим «національним лихом», буде сприяти діяльність новоствореного Антикорупційного бюро України, у зв'язку з цим постає питання про розмежування функцій та компетенції Служби безпеки України щодо боротьби з правопорушеннями корупційного спрямування. Це значно підвищить результативність протидії цим видам протиправної діяльності, унеможливить дублювання повноважень між окремими правоохоронними органами та індивідуалізує їх відповідальність.

Підрозділ 2.2. *«Управління державної охорони України як уповноважений суб'єкт безпекових адміністративно-правових відносин»* присвячено з'ясуванню правового статусу та повноважень Управління державної охорони України у сфері державної безпеки.

Зазначено, що Управління державної охорони України є державним правоохоронним органом спеціального призначення, підпорядкованим Президентові України та підконтрольним Верховній Раді України.

Визначено та розкрито зміст правореалізуючої, правотворчої, правоохоронної та правозастосовної діяльності Управління державної охорони України. Зауважено, що згадані види діяльності здійснюються Управлінням у той же спосіб, і в тих же формах, що і Службою безпеки України, однак в менших обсягах. Управління не провадить досудове розслідування правопорушень, а лише дізнання по ним. Не започатковуються також адміністративні правовідносини, пов'язані з проведенням контррозвідувальної діяльності, охороною державної таємниці. При цьому потрібно брати до уваги, що окремі заходи оперативного характеру в інтересах Управління здійснюються Службою безпеки України, як і окремі заходи щодо охорони об'єктів органів державної влади – Державною прикордонною службою України.

Наголошено, що Управління державної охорони України у сфері державної безпеки при здійсненні державної охорони є активним суб'єктом безпекових адміністративно-правових відносин.

У підрозділі 2.3. *«Компетенція розвідувальних органів та військових формувань України як основа їх адміністративно-правового статусу у сфері державної безпеки»* систематизовано компетенцію розвідувальних органів та військових формувань у сфері забезпечення державної безпеки України.

Зазначено, що розвідувальні органи України є складовою частиною забезпечення безпеки держави і являють собою сукупність спеціально створюваних державою органів та підрозділів зовнішньої розвідки, військової розвідки та прикордонної розвідки, які призначені для виявлення зовнішніх загроз безпеці суспільства і держави. Розкрито мету діяльності будь-яких розвідувальних служб України, а саме: здійснення аналітичної діяльності у сферах, що відносяться до державної безпеки; завчасне попередження керівництва держави про небезпеки, загрози та ризики державній безпеці; сприяння здійсненню міжнародного і внутрішнього управління у кризових ситуаціях шляхом виявлення намірів реальних і потенційних носіїв загроз державній безпеці; інформування керівних органів оборонного планування і оперативного командування; захист інформації з обмеженим доступом як власних джерел, так й деяких інших державних інституцій; вплив спеціальними заходами на хід кризових подій, виходячи з пріоритетних інтересів держави.

Наведено та надано характеристику суб'єктам забезпечення державної безпеки України, що здійснюють свою діяльність з використанням комплексу правових, організаційних, режимних, контррозвідувальних, розвідувальних, оперативно-розшукових, спеціальних та військових заходів, спрямованих на захист об'єктів державної безпеки (державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного та оборонного потенціалу, інформаційної сфери та державних секретів).

У підрозділі 2.4. *«Основні напрями удосконалення структури й оновлення адміністративно-правового статусу суб'єктів державної безпеки»* позначені проблеми та розроблені практичні рекомендації

щодо їх вирішення, спрямовані на оптимізацію структури та оновлення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки.

Зазначено, що комплексного опрацювання потребують проблеми розвитку законодавства у сфері державної безпеки, визначення системи і механізмів забезпечення державної безпеки України, нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки, запровадження відповідного вітчизняного та іноземного досвіду, правових основ інтеграції України до систем колективної безпеки.

Виокремлено пріоритетні напрями оновлення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки України: 1) чітко закріпити правові основи забезпечення державної безпеки як однієї з основних функцій держави; понятійно-категоріального апарату, принципів і функцій суб'єктів забезпечення державної безпеки; 2) визначити пріоритетні національні інтереси, динаміки викликів і загроз національним інтересам і державній безпеці; принципи забезпечення національної єдності та захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз; правові основи формування та реалізації державної політики з питань захисту безпеки людини, суспільства і держави; 3) законодавчо закріпити правові основи оновлення та реформування системи забезпечення державної безпеки (об'єктів державної безпеки, суб'єктів забезпечення державної безпеки, чітке розмежування їх повноважень тощо); 4) удосконалити правові механізми функціонування системи суб'єктів забезпечення державної безпеки, їх правового статусу, функцій і компетенції, координації діяльності та організації взаємодії, стратегія і тактика забезпечення державної безпеки та їх правові засади; 5) розробити основи нормотворчої діяльності, принципи, типи, стадії та механізми правового регулювання у сфері державної безпеки, доктринальний, концептуальний, стратегічний і тактичний рівні нормативно-правового регулювання з питань забезпечення державної безпеки, проблеми реалізації норм права у сфері державної безпеки України; 6) розвинути правові аспекти діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки у зовнішньополітичній, внутрішньополітичній, соціальній та гуманітарній сферах, економічній, науково-технологічній, екологічній, інформаційній сферах, у сфері державної безпеки, у воєнній сфері та сфері безпеки державного кордону України; 7) систематично враховувати історичний досвід правового забезпечення у сфері державної безпеки на теренах України, досвід правового регулювання суб'єктів забезпечення державної безпеки країн-членів Європейського Союзу та інших іноземних держав; 8) удосконалити правові засади формування та діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки, правовий статус міжнародних безпекових організацій, правове регулювання їх завдань, компетенції, форм і методів діяльності, організація і порядок взаємодії з національними суб'єктами забезпечення державної безпеки, міжнародно-правові проблеми забезпечення національної безпеки та інтеграції України до систем колективної безпеки; 9) законодавчо визначити баланс між правом суспільства на безпеку та правами людини і громадянина. Правові основи та проблеми становлення і розвитку системи демократичного цивільного контролю над воєнною організацією, правоохоронними та іншими державними органами, які забезпечують державну безпеку України.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні сутності адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки України та шляхів його оновлення й оптимізації.

Основний науково-методичний здобуток полягає у наступних положеннях:

1. На сучасному етапі розвитку сфери державної безпеки України необхідне визначення компетенції та повноважень суб'єктів забезпечення державної безпеки України від глобальних викликів і загроз, яке має отримати відповідне закріплення на законодавчому рівні буде сприяти оптимізації системи забезпечення державної безпеки, формуванню завдань, функцій та повноважень її органів у відповідності до вимог побудови соціальної, демократичної і правової Української держави. Вважаємо, що ця проблема має розглядатися у контексті реалізації реформування судової системи України та Концепції реформування Служби безпеки України, а також низки інших законодавчих актів з питань національної і державної безпеки.

2. Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки це: права та обов'язки щодо владної діяльності з відповідним адміністративно-правовим змістом, яка має особливий предмет і здійснюється у визначених організаційно-правових формах, тобто повноваження із здійснення регулюючих, організуючих і координаційних впливів на сферу державної безпеки; права та обов'язки відповідних органів державної влади сектору безпеки.

3. Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки характеризується загальними ознаками:

– реалізація обов'язків щодо визначення основних напрямів розвитку та ефективного функціонування самих суб'єктів забезпечення державної безпеки;

– функція органів сектору безпеки, що здійснюється у визначених організаційно-правових формах і реалізується компетентними суб'єктами;

– задоволення пріоритетних інтересів держави щодо свого безпечного функціонування та гармонійного розвитку;

– реалізація правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки базується на наступних принципах: законності; поєднання гласності та секретності; підпорядкованості; демократичного цивільного контролю; єдності вимог до проходження військової, спеціальної та державної цивільної служби.

4. До особливостей визначення ознак адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки через категорію відповідних правовідносин відносяться: специфіка нормативно-правового регулювання функціонування зазначених суб'єктів у сфері безпекових правовідносин (індивідуальні, правозастосувальні) акти, адміністративні угоди, акти реалізації прав та обов'язків, міжурядові угоди, адміністративні прецеденти); державно-владні повноваження суб'єктів забезпечення

державної безпеки, що надають цим правовідносинам особливого змісту щодо застосування засобів державного примусу (дисциплінарного, адміністративного тощо); предметом регулювання у сфері державної безпеки є відносини, які потребують охорони та захисту правовою нормою; змістом цих відносин, які виникають у процесі реалізації адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки, є права і обов'язки, що залежать від функцій держави та, у свою чергу, відображають специфічні риси безпекових адміністративно-правових відносин; механізм реалізації правових норм у процесі забезпечення державної безпеки, унаслідок чого фактичні відносини перетворюються на адміністративно-правові. З ними пов'язана специфіка підстав виникнення адміністративно-правового статусу відповідних суб'єктів, що відповідає приписам норм адміністративного права і полягає у набутті, використанні прав, виконанні чи дотриманні юридичних обов'язків у сфері державної безпеки у межах повноважень системи компетентних органів.

5. Верховна Рада України як суб'єкт забезпечення державної безпеки загальної компетенції в межах своїх повноважень, визначених Конституцією України та Закону України «Про основи національної безпеки України, формує засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи державної безпеки, законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного та воєнного стану, мобілізації, визначення загальної структури чисельності функцій Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України з питань державної безпеки.

6. Для ефективного здійснення урядового контролю у сфері забезпечення державної безпеки необхідно в Законах України «Про основи національної безпеки України», «Про Кабінет Міністрів України» провести чітке розмежування предметів відання і контрольних повноважень Президента України та Уряду у сфері забезпечення державної безпеки.

7. Кабінет Міністрів України повинен сам, безпосередньо здійснювати керівництво та контроль за діяльністю центральних органів виконавчої влади, які приймають участь у сфері забезпечення безпеки України, а Президенту України безпосередньо підпорядкувати тільки найбільш важливі структури виконавчої влади, військові формування, що приймають участь у забезпеченні державної безпеки. Це сприяло б тому, що Уряд у більш повному обсязі зміг би реалізовувати свої конституційні повноваження у сфері забезпечення державної безпеки та це дозволило б розмежувати відповідальність по її забезпеченню між Урядом як вищим виконавчим органом державної влади і Президентом України.

8. До основних проблем визначення місця та ролі органів судової влади в системі забезпечення державної безпеки України слід віднести: недостатньо чітке правове регулювання повноважень судової влади в питаннях забезпечення державної безпеки; слабе правове регулювання механізму взаємодії органів судової влади з іншими суб'єктами забезпечення державної безпеки; відсутності в законодавстві переліку безпосередньо безпекових функцій органів судової влади; нечіткість визначень життєво важливих та пріоритетних інтересів держави; неврегульованість в законодавстві загроз державній безпеці України у сфері цивільного, господарського та адміністративного судочинства.

9. На основі аналізу правового статусу судової влади у сфері забезпечення державної безпеки пропонується ст. 9 Закону України «Про основи національної безпеки України» у частині визначення повноважень судових органів подати у наступній редакції: «органи судової влади при забезпеченні безпеки людини, суспільства. Держави свою діяльність реалізують через функції – конституційного контролю, тлумачення Конституції України, правосуддя по кримінальним, цивільним, адміністративним та господарським справам, судового контролю, узагальнення судової практики і аналізу судової статистики та інших функцій судової влади, передбачених законодавством України».

10. З метою удосконалення адміністративно-правового статусу Служби безпеки України щодо забезпечення державної безпеки від глобальних викликів і загроз доцільно внести зміни та доповнення до чинних нормативно-правових актів, зокрема: 1) ч. 1 ст. 17 Конституції України викласти у такій редакції: «Забезпечення національній безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу»; 2) п. 1 ст. 6 Закону України «Про основи національної безпеки України» викласти у такій редакції: «Гарантування закріплених у Конституції України прав і свобод громадянина і людини». Крім того, до переліку пріоритетних національних інтересів України, які мають бути закріплено у ст. 6 цього ж Закону, необхідно віднести і такі: запобігання правопорушенням у сфері державної безпеки; забезпечення державної безпеки, у тому числі в умовах воєнного і надзвичайного стану; забезпечення енергетичної стабільності та економічної незалежності держави; 3) у ст.ст. 4, 9 Закону України «Про основи національної безпеки України» перелік суб'єктів загальної компетенції, які забезпечують національну безпеку, необхідно доповнити Конституційним судом; 4) Закон України «Про державну таємницю» доповнити окремою статтею за назвою: «Суб'єкти забезпечення державної таємниці та їх повноваження»; 5) із законодавчого визначення поняття «протидія поширенню тероризму», яке дається у ст. 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», вилучити слова «ні в чому не винних людей»; 6) у ст. 2 Закону України «Про Службу безпеки України» слова «розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб» замінити словами «глобальних викликів і загроз»; 7) до завдань Служби безпеки України, крім передбачених ст. 2 Закону України «Про Службу безпеки України», віднести і такі як: реагування на воєнно-політичну нестабільність, регіональні та локальні війни (конфлікти) у регіонах світу, насамперед поблизу кордонів України; протидія міжнародному тероризму; протидія зрощенню бізнесу та політики; протидія поширенню тероризму; протидія використаній і з терористичною та іншою протиправною метою ядерної та іншої зброї масового ураження або її компонентів; протидія поширенню і функціонуванню незаконних воєнізованих збройних формувань та намагання використати в інтересах певних сил діяльність військових формувань і правоохоронних органів держави; протидія проявам сепаратизму, намагання посилення автономізації за етнічною ознакою окремих регіонів України.

11. Розвідувальні органи є органами державної влади зі спеціальним статусом, які не мають владних повноважень щодо інших суб'єктів держави, тобто при виконанні визначених законом завдань та здійснення своїх повноважень, водночас вони здійснюють правореалізуючу, правотворчу (видання нормативно-

правових актів внутрішнього застосування, а також видання спільних з іншими державними органами нормативно-правових актів) та правозастосовну (внутрішньоорганізаційну) функції. Зовнішня правозастосовна діяльність розвідувальними органами не здійснюється, оскільки вони не уповноважені видавати акти державного управління (приписи), які є обов'язковими для виконання відповідними суб'єктами на території України.

12. Україна, як і будь-яка суверенна держава, має відповідні військові формування, на які згідно ст. 17 Конституції України покладається функція щодо забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону. Виходячи з аналізу законодавства, до них слід віднести: Державну прикордонну службу України; Державну митну службу України; Державну податкову службу України; Державну службу фінансового моніторингу України; Державну службу спеціального зв'язку і захисту інформації України; Збройні Сили України.

13. На цей час при реформуванні сектору безпеки необхідно враховувати доцільність чіткого нормативного визначення адміністративно-правового статусу кожного із суб'єктів забезпечення державної безпеки України, що дозволить: підвищити рівень якості оперативно-службової діяльності щодо захищеності життєвоважливих інтересів громадянина, суспільства і держави від реальних та потенційних загроз державній безпеці; окреслити об'єкти та обсяг правоохоронного впливу на цих суб'єктів з метою забезпечення державної безпеки; визначити систему органів та їх структуру, які забезпечуватимуть державну безпеку; запобігти дублюванню завдань, функцій та повноважень суб'єктів забезпечення державної безпеки – з одного боку, та забезпечити плідну взаємодію між ними - з іншого; запровадити ефективний контроль за виконанням покладених на суб'єкти забезпечення державної безпеки завдань, функцій та повноважень.

14. Забезпечення державної безпеки в Українській державі здійснюється системою державних органів (у тому числі правоохоронних органів і спеціальних служб) та військових формувань за участю громадських організацій, громадян та інших осіб (їх участь у цій діяльності також обумовлена законодавством України) і спрямовано на захист об'єктів державної безпеки (життєво важливих інституцій держави). Ці суб'єкти забезпечення державної безпеки України здійснюють свою діяльність з використанням комплексу правових, організаційних, режимних, контррозвідувальних, розвідувальних, оперативно-розшукових, спеціальних та військових заходів, спрямованих на захист об'єктів державної безпеки (державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного та оборонного потенціалу, інформаційної сфери та державних секретів).

15. Заслужують на увагу наступні рекомендації, згідно з якими в основу подальшого розвитку та удосконаленні адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки мають бути покладені не чергові зміни їх організаційної побудови, а саме змістовні трансформації, зокрема: розвиток законодавчого регулювання організації та діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки; створення ефективної системи управління суб'єктами забезпечення державної безпеки; підвищення професіоналізму та

ефективності діяльності спецслужб і правоохоронних органів; формування належного правового захисту і додержання державною соціальних гарантій для персоналу спецслужб і правоохоронних органів, а також для осіб, які співпрацюють з ними на конфіденційній основі; розвиток системи демократичного контролю.

16. Проведений аналіз свідчить, що за часів незалежності України комплексні наукові дослідження теоретико-правових проблем, пов'язаних зі створенням та функціонуванням суб'єктів забезпечення державної безпеки України, майже не здійснювалися. Як наслідок, більших здобутків досягнуто у сфері законодавчого регулювання системи забезпечення державної безпеки. Тому, вбачається за доцільне запровадити єдиний нормативно-правовий акт «Концепція державної безпеки України», що визначатиме мету, завдання та основні напрями подальшого удосконалення правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки як складової національної безпеки держави.

17. Впровадження Концепція державної безпеки України, на думку автора, зумовлено необхідністю: підвищення ефективності протидії новим реальним і потенційним загрозам державній безпеці України, подальшого розвитку сектору безпеки держави, в тому числі його складової – суб'єктів забезпечення державної безпеки; більш цілеспрямованої діяльності із забезпечення державної безпеки України шляхом уточнення компетенції складових сектору безпеки, необхідності уникнення дублювання низки завдань і функцій державних органів; трансформації правових, організаційних та інших засад функціонування суб'єктів забезпечення державної безпеки з урахуванням демократичних перетворень у суспільстві, інтеграції України в світовий економічний, політичний і безпековий простір; подальшого розвитку системи організації та управління оперативно-службовою діяльністю суб'єктів забезпечення державної, її організаційної структури, кадрового забезпечення, соціального та правового захисту співробітників, бюджетної політики у сфері забезпечення державної безпеки України.

18. Оновлення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки України має здійснюватися в контексті реформування правоохоронної сфери та сектору безпеки України в інтересах належного захисту людини і громадянина, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз на основі Комплексної цільової програми реформування Служби безпеки України.

19. Реалізація запропонованих у дослідженні шляхів оптимізації адміністративного правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки покликана створити правову стабільність щодо здійснення компетентними суб'єктами профілактичної, інформаційно-аналітичної роботи, контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності, а також здійснення проваджень щодо розгляду (розслідування) правопорушень у сфері державної безпеки відповідно до Конституції України, чинного законодавства та міжнародних договорів.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Сазонов В.В. Служба безпеки України – спеціально уповноважений орган державної влади з питань забезпечення державної безпеки / В.В. Сазонов // Проблеми законності. – Вип. 116. – 2011. – С.87-94.
2. Сазонов В.В. Концептуальні підходи до визначення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки України / В.В. Сазонов // Підприємництво, господарство і право. – Вип. 1. – 2012. – С.119-123.
3. Сазонов В.В. Проблемы оптимизации деятельности субъектов обеспечения государственной безопасности Украины / В.В. Сазонов // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов – Курск, 2013. – № 2 (80). – С. 35-38.
4. Сазонов В.В. Органи виконавчої влади та судової влади як суб'єкти забезпечення державної безпеки України / В.В. Сазонов // Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія Право. – Вип. 21. – частина II. – Том 2. – 2013. – С. 229-232.
5. Сазонов В.В. Повноваження Президента України у сфері забезпечення державної безпеки / В.В. Сазонов // Вісник Національної академії правових наук України – Вип. 3(74). – 2013. – С. 272-278.
6. Сазонов В.В. Служба безпеки як головний суб'єкт забезпечення державної безпеки / В.В. Сазонов // Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: матер. постійно діючого наук.-практ. семінару. – Х.: Оберіг, 2010. – № 1. – С. 231-238.
7. Сазонов В.В. Становлення розвідувальних органів України як спеціально уповноважених суб'єктів виявлення зовнішніх загроз державі / В.В. Сазонов // Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: матер. постійно діючого наук.-практ. семінару. – Х.: Оберіг, 2011. – № 2. – С. 394-401.
8. Сазонов В.В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки України: ознаки та особливості / В.В. Сазонов // Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: матер. постійно діючого наук.-практ. семінару. – Х.: Оберіг, – 2011. – № 3. – С. 273-280.
9. Сазонов В.В. Напрями підвищення ефективності діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки України / В.В. Сазонов // Мат-ли постійно діючого науково-практичного семінару «Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення», 24 травня 2013 р.; м. Харків. – ТОВ «Оберіг», 2013. – С. 61-64.
10. Сазонов В.В. Проблеми порушення приватної безпеки особи з боку органів сектору безпеки / В.В. Сазонов // Приватний сектор безпеки: сучасний досвід та проблеми правового регулювання: зб. тез доп. Першої міжнар. наук.-практ. конф. – Х.: Вид-во ТОВ «Друкарня Мадрид», 2013. – С. 347-351.

АНОТАЦІЯ

Сазонов В.В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення державної безпеки України. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Міністерство освіти і науки України – Харків, 2014.

Дисертаційне дослідження присвячено розгляду теоретичних та практичних питань щодо визначення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки України.

Розглянуто систему та повноваження суб'єктів забезпечення державної безпеки України як загальнополітичного управління, так і спеціального призначення. Проаналізовано комплекс наукової літератури щодо адміністративно-правового статусу органів сектору безпеки. Досліджено концептуальні підходи до визначення поняття адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки.

Сформульовано пропозиції щодо оптимізації структури та оновлення адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення державної безпеки.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус; державна безпека; суб'єкти забезпечення державної безпеки; суб'єкти загальнополітичного управління; суб'єкти спеціального призначення.

АННОТАЦІЯ

Сазонов В.В. Административно-правовой статус субъектов обеспечения государственной безопасности Украины. – *На правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Министерство образования и науки. – Харьков, 2014.

Диссертационное исследование посвящено рассмотрению теоретических и практических вопросов относительно определения административно-правового статуса субъектов обеспечения государственной безопасности Украины. Рассмотрены система и полномочия субъектов обеспечения государственной безопасности Украины, как общеполитического управления, так и специального назначения.

Проанализировано комплекс научной литературы относительно административно-правового статуса органов сектора безопасности. Исследовано концептуальные подходы к определению понятия административно-правового статуса субъектов обеспечения государственной безопасности. Приведена детальная характеристика компетенции и полномочий каждого субъекта обеспечения государственной безопасности Украины. Особое внимание уделено выявлению проблем в сфере определения и реализации административно-правового статуса органов сектора безопасности.

Исследовано содержание административно-правового статуса субъектов обеспечения государственной безопасности Украины, определены его основные признаки, особенности и структура. Под административно-правовым статусом субъектов обеспечения государственной безопасности предложено

понимать сложную юридическую конструкцию, которая включает в себя совокупность взаимосвязанных структурных элементов, а именно: правовую основу деятельности, формы, методы осуществления, задачи, цели деятельности, а также совокупность административных прав и обязанностей, которыми наделены субъекты сектора безопасности для выполнения ими задач, направленных на непосредственное осуществление безопасности, формирование и реализацию соответствующей государственной политики, а также их ответственность за предпринимаемые действия в процессе реализации своей компетенции и юридических гарантий их деятельности.

Сформулированы предложения относительно оптимизации структуры и обновления административно-правового статуса субъектов обеспечения государственной безопасности.

Ключевые слова: административно-правовой статус; государственная безопасность; субъекты обеспечения государственной безопасности; субъекты общеполитического управления; субъекты специального назначения.

SUMMARY

Sazonov V.V. Administrative legal status of subjects of providing of state security of Ukraine. – *Printed as the manuscript.*

The dissertation for the degree of the candidate of legal science, on the speciality 12.00.07 - administrative law and process; financial law; information law. – National University the Yaroslav Mudry Law. Ministry of education and science of Ukraine. – Kharkiv, 2014.

The dissertation research is devoted to the consideration of theoretical and practical questions in relation to determination of administrative legal status of subjects of providing of state security of Ukraine.

The system and authority of subjects of providing of state security of Ukraine of both general political administration and special setting is considered. The complex of scientific literature is analyzed in relation to administrative legal status of organs to the sector of safety. It is investigational conceptual approaches to determination of concept of administrative legal status of subjects of providing of state security.

Suggestions are formulated in relation to optimization of structure and update of administrative legal status of subjects of providing of state security.

Keywords: administrative legal status; state security; subjects of providing of state security; subjects of general political administration; subjects of the special setting.

Відповідальний за випуск
д-р юрид.наук, доцент Коваленко Л.П.

Підписано до друку _____ 2014 р. формат 60x90/16

Папір офсетний. Віддруковано на різнографі.

Ум. друк. арк. Облік.-вид. арк.

Тираж 100 прим. Зам. № ____

Друкарня
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого,
61024, Харків, вул. Пушкінська, 77